

ОРГАН ПАРТКОМА,
РЭКТАРАТА,
КАМСАМОЛЬСКАГА
І ПРАФСАЮЗНЫХ КАМІТЭТАЎ
БЕЛАРУСКАГА ОРДЭНА
ПРАЦОЎНАГА ЧЫРВОНАГА
СЦЯГА ДЗЯРЖАЎНАГА
УНІВЕРСІТЭТА ІМЯ У. І. ЛЕНІНА.

ПА САКРЭТУ УНІВЕРСІТЭТУ

Абцяюць нам прыбаўку...

...У ПАСТАНОВЕ САВЕТА МІНІСТРАЎ СССР, ВЦСПС І ЦК ВЛКСМ АБ ДАДАТКОВЫХ МЕРАХ ПА ПАЛЯПШЭННЮ МАТЭРЫЯЛЬНА-ТЭХНІЧНЫХ УМОЎ СТУДЭНТАЎ ВЫШЭЙШЫХ І НАВУЧЭНЦАЎ СЯРЭДНІХ СПЕЦЫЯЛЬНЫХ НАВУЧАЛЬНЫХ УСТАНОЎ.

КАМЕНТАРЫЙ ДЛЯ ВЕРУЮЧЫХ: 3 верасня 1991 года ўводзяцца стыпендыі адзінага памеру: 60 рублёў у ВНУ. Незалежна ад курса навучання: быць першакурснікам ніколі не лягчэй, чым выпускніком. Захоўваецца ранейшы працэнт даплат стыпендыятам прадпрыемстваў, студэнтам-выдатнікам і тым, у чый залікоўцы толькі чацвёркі і пяцёркі.

Ліквідавана і яшчэ адна несправядлівасць — атрыманыя стыпендыі ў поўным памеры не выключае права студэнткі на дапамогу ў перыяд часткова аплочваемага адпачынку па догляду за дзіцём. Ды і камандзіроўка цяпер, па перакананню Г. Ягадзіна, выдатная справа: сума (50 капеек) павялічваецца ўдвая. Ці можна радавацца гэтай пастанове?

— У дадзены момант, — сцвярджаюць міністры, — так.

КАМЕНТАРЫЙ ДЛЯ НЯВЕРУЮЧЫХ: Пры ўсім пры тым доля бюджэтных асігнаванняў, калі параўноўваць яе з той, якая прынята ў развітых краінах, у нас яўна недастатковая. Ды і ўявіце сабе сітуацыю, у якую трапляе ў наш час студэнт. Ён атрымлівае невялічкую прыбаўку і кампенсацыю ў 35 рублёў (ва ўмовах рынку) за прыкладна двухразовае павышэнне цэн на прадукты харчавання і прыкладна паўтаразовае — на тавары першай неабходнасці.

Відаць, і міністры памыляюцца, абцяючы нам «райскае» жыццё?

ВЕДАЙ НАШЫХ!

ФІНІШ

Не ўсе, як кажуць, днююць і начуюць у «чыталцы». Амаатары спорту ўмудраюцца выкраіць час і для ўдзелу ў спаборніцтвах.

Мнагалюдна было на станцыі Памыслішча, што за некалькі хвілін язды ад Мінска, і на гэты раз. Сышоўшы з падножак электрычкі, юнакі і дзяўчаты рушылі ў напрамку да лесу. Чыстае паветра, зеляніна наўколі, бесперапыннае шчабтанне птушак... Але гэта запаланіла на нейкую хвіліну, бо любавання прыродай не было калі — да пачатку спаборніцтваў па спартыўнаму арыентаванню заставалася не так многа часу.

Кароткія парады кіраўнікоў, нервовыя позіркы на кампас і тапаграфічную карту, слова-другое з таварышам і — наперад. Як шкада, што толькі мімаходам заўважаеш прыгажосць прыроды, яе непаўторнасць і свежасць. Стараешся дыхаць на поўныя грудзі — хочацца як мага больша «напаіць» арганізм гаючым лясным паветрам.

Кіламетр за кіламетрам, пікет за пікетам — і зноў развітанне з прыродай, вяртанне да дымных гарадскіх вуліц, у штодзённую калатнечу і шум. На жаль, у бягучым навучальным годзе гэта фініш. Спаборніцтвамі па спартыўнаму арыентаванню закончылася круглагадовая спартакіяда БДУ. Можна павіншаваць арыенціроўшчыкаў з геаграфічнага, механіка-матэматычнага факультэтаў і ФПМ з удачным пераадоленнем кіламетраў і паспяховым прыходам на канчатковы пункт — яны занялі адпаведна першы, другі і трэці радкі выніковай табліцы. І паспачуе студэнт філфака, які ў спаборніцтвах не ўдзельнічаў.

Варта адзначыць, што каманда БДУ па спартыўнаму арыентаванню ўдала выступіла ў спартакіядзе ВНУ рэспублікі і заняла першае месца.

З. АЛЯКСАНДРАВА.

ШТО НОВАГА?

У полі зроку — экалогія

Спытайце выпадковага прахожага: «Што больш за ўсё хваляе сёння?» Хутчэй пачуеце ў адказ: экалогія.

Хто ж клапаціцца аб тым, каб мы дыхалі чыстым паветрам? Вядома справа, адпаведныя службы.

— А яшчэ вучоныя, — пярэчыць мне старшы навуковы супрацоўнік Інстытута фізікі АН БССР Далорэс Аляксандраўна САЛАВЯНЧЫК. — Менавіта таму і сабраліся вучоныя з Масквы, Ленінграда, Кіева, Харкава, Арзамаса, Горкага, Сухумі, Новасібірска, Мінска, Гродна і іншых гарадоў рэспублікі і краіны, а таксама замежныя спецыялісты, якія працуюць у гэтай галіне, са Швецыі, ЗША, Англіі, Кітая, Румыніі, Польшчы, Чэхаславакіі на ўвараду па дыягностыцы высокамалекулярнай плазмы, што пройдзе ў Мінску.

Мэта яе — абмен думкамі, распрацоўка метадаў дыягностыкі гарачай тэрмаядзернай плазмы, якая, на думку даследчыкаў, у будучым будзе выкарыстоўвацца ў якасці крыніцы энергіі, прычым, экалагічна чыстай. У ёй прыклад удзел не толькі вядомых вучоных, але і пачынаючых.

Арганізатары нарады — Дзяржкамітэт па выкарыстанню атамнай энергіі СССР, Міністэрства народнай адукацыі БССР і Акадэмія навук БССР.

САКРЭТ ФІРМЫ

КУПІЦЕ СТУДЭНТА

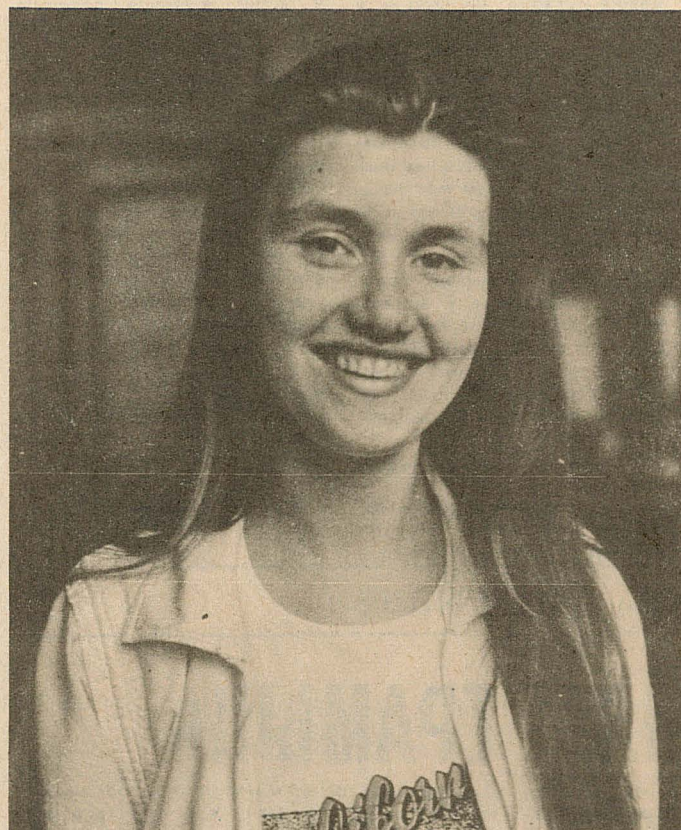
У гэтым годзе юрыдычны факультэт Латвійскага ўніверсітэта нагадвае аукцыён. 18 студэнтаў вучацца тут па дагаворах з прадпрыемствамі і кааператывамі. Яны былі залічаны звыш звычайнага набору. Дзённы курс каштуе звыш пятнаццаці тысяч рублёў, вячэрні і завочны — 7,5 тысячы.

Такі камерцыйны набор плануецца ажыццяўляць на ўсіх дэфіцытных спецыяльнасцях — юрыдычным, замежных моў, эканамічным, фінансавым факультэтах. Прывілея «дагаварнікоў» — няма неабходнасці набіраць прахадны бал на экзаменах.

Гэта рэальная магчымасць для ВНУ зарабіць грошай, каб умацаваць матэрыяльную базу, павысіць зарплату выкладчыкам.

Што будзе, калі колькасць прэтэндэнтаў «дагаварнікоў» ужо ў час сёлетніх уступных экзаменаў стане большай за колькасць прапанованых месцаў? Магчыма, прадаваць студэнцкія вакансіі з аукцыёну? А нядрэнна было б, як у развітых цывілізаваных краінах: платная адукацыя і доўгатэрміновыя крэдыты для навучэнцаў, дзяржаўную праграму дапамогі таленавітым і маламаёмным студэнтам... Гэта, сапраўды, стварала б больш справядлівую стартавую ўмову. Але, калі прыкінуць, колькі гадоў выпускніку давядзецца выплачваць крэдыт (пры акладзе 140 рублёў), адразу зразумела: студэнт проста не ў стане гарантаваць вяртанне пазыкі.

М. МІХАЙЛАВА.

Як імгненна ляціць час! Яшчэ рывоч — апошні, рашаючы і, безумоўна, самы цяжкі — і вы прадастаўлены самі сабе.

КА-НІ-КУ-ЛЫ!!!

Мы жадаем вам выдатна правесці вакацыі, а найперш — разлічыцца з сесіяй, каб нічога не азмрочвала ваш адпачынак. Так лічыць студэнтка I курса аддзялення палітэканоміі філасофска-эканамічнага факультэта Валерыя ФІЛІПЕНКА.

Фота А. ГУСАКА.

ІНФОРМБЮРО

Стымул — вучоба

Для чаго патрэбны выдатныя веды? Вядома, каб атрымаць дыплом, а калі пашчасціць, то і «чырвоны». І вось тут вам катэгарычна запярэчыць студэнт-заможнік, бо не толькі дзеля дыплама ён стараецца вучыцца, а яшчэ і таму, што хоча хоць раз у год наведаць радзіму, абняць бацькоў і родных.

Раней для таго, каб атрымаць білет і сесію ў самалёт, дастаткова было жадання. Здаў сесію на «выдатна» ці застаўся з «хвостом» — ніякіх табе перашкод: надышло лета і гайда дадому, абы фінансы дазвалялі. Але перабудованыя працэсы, якія адбываюцца ў вышэйшай школе, дазволілі паклапаціцца аб прэстыжы савецкага дыплама, які, як канстатуюць спецыялісты, апошнім часам пачаў падаць.

Такім чынам, універсітэт атрымаў, нарэшце, права і магчымасць пазбавіцца ад нядабайнага студэнта, які вучыцца толькі дзеля таго, каб пакласці ў кішэню дакумент аб атрыманні вышэйшай адукацыі, мала клапацічыся аб якасці набытага багажы ведаў. Вось і вырашылі стымуляваць вучобу такім чынам: здаў сесію паспяхова — у добры шлях на радзіму, атрымаў «нездавальняюча» — рыхтуйся да пераездачы. Тэрмін ліквідацыі запозычанасцей — да 1 верасня. Лёсам тых, хто не паспеў своечасова «адсекчы хвасты», будзе займацца спецыяльна створаная камісія, у якую ўвойдуць супрацоўнікі рэктарата, дэканата па навучэнню замежных студэнтаў і прадстаўнікі зямляцтваў. Яна пачне дзейнічаць з пачатку новага навучальнага года.

З. МІХНЕВІЧ.

ЗАПРАШАЛЬНЫ БІЛЕТ

ПАЕДЗЕМ У «ВІЛЕЙКУ»

Яшчэ трохі часу і яўным напамінкам аб гэтай сесіі будзе толькі залікоўка. І вы спахаліліся. Наперадзе цэлае лета, а канкрэтных планаў, як яго правесці, няма. Студатрады фарміраваны, пуцёўкі разабраны, дзікунамі ж ехаць не вельмі салодка і проста.

Не адчайвайцеся: на дапамогу прыйшоў яркі плакат, які прапановуе якраз тое, што вам і патрэбна:

— Аздараўленча-спартыўны лагер «Вілейка», што ў Вілейскім раёне Мінскай вобласці, запрашае ўсіх жадаючых адпачыць. І змена — 5—18 ліпеня, II — 18—31 ліпеня, III — 31 ліпеня — 13 жніўня, IV — 13—

26 жніўня. Кошт пуцёўкі — 13 руб. 80 кап. плюс грошы на дарогу.

Лагер будзе прымаць наведвальнікаў ужо трэці год запар. Адпачынак у ім здасца не менш прыемным і экзатычным, чым на поўдні. Жыць ва ўтульных корпусах, ля возера, мець добрую спартыўную базу, карыстацца лодачнай станцыяй — згадзілася, не так ужо і мала. А выкладчыкі спартыўнай кафедры ўніверсітэта каму дапамогуць аднавіць здароўе, каму развіць фізічныя здольнасці...

А каб паехаць у «Вілейку», неабходна проста... з'явіцца ў прафком студэнтаў. Прыём заўз 18 чэрвеня.

РАТУЙЦЕ НАШЫ
СТРАЎНІКІ!

Трэба рада- вацца?!

З заключэння камісіі прафкома студэнтаў па рэйду-праверцы сталовай СКТБ з ВВ:

«У халадзільнай камеры «малако-жыры» знаходзяцца бекон і каўбаса, якія адсутнічаюць на раздачы».

Калі б толькі бекон, і калі б толькі ў гэтай сталовай...

А студэнцкія сталовы, як і ўсе астатнія пункты грамадскага харчавання, паступова пераходзяць на гаспадарчы разлік. Здавалася б, у студэнтаў не будзе межаў для радасці за наш грамхарч. Але з пераходам сталовых на самафінансаванне ўсё больш бязмежны станавіцца здзіўленне і звыклы сум пры выгледзе «мінімальнага асартыменту» прапанованых страў і якасці абслугоўвання.

З апошнімі сталовая СКТБ з ВВ «кульгае» не першы год. І тое, што камісія прафкома ўніверсітэта ў чарговы раз выявіла чарговыя недахопы сталовай, а спецыяльнае пасаджэнне прэзідыума таго ж прафкома прыняло рашэнне накіраваць з гэтай нагоды пісьмо ў выканком Кастрычніцкага раёна г. Мінска, не навіна. Ні для дырэктара сталовай СКТБ тав. Каца Марата Сямёнавіча, які палічыў ніжэй свайго гонару з'яўляцца на гэта пасаджэнне, ні для прафсаюзазнага камітэта ўніверсітэта.

Раней мы маглі некай паўплываць на адміністрацыю сталовых: цераз выканком, іншыя інстанцыі, — гаворыць старшыня прафкома Адам Данілавіч КІШКЕВІЧ. — Цяпер жа для студэнцкіх сталовых слова «самастойнасць» звязваецца ў першую чаргу са свабодай ад усіх і ўся. На першы план выходзяць грошы. А якія грошы ў студэнтаў? У нас няма ні спецыяльнага бюджэтнага артыкула для датацый на паляпшэнне харчавання студэнтаў, ні, уласна кажучы, вялікіх грошай, адкуль можна было б браць гэтыя датацыі.

У нас няма грашовых сродкаў. Няма спецыяльна прыстасаваных памяшканняў для сталовых (як правіла, гэта цокальныя паверхі вучэбных корпусаў, кнігасховішчы і г. д.).

Нема нармальных умоў працы для персаналу сталовых. Затое ў нас ёсць гаспадарскі, пры якім фразы са шматлікіх дакладаў, справаздач і даведак аб становішчы пунктаў грамадскага харчавання студэнтаў: «Нягледзячы на шматлікія запэўніванні адміністрацыі трэста і сталовых аб паляпшэнні якасці абслугоўвання ў студэнцкіх сталовых яны застаюцца на такім жа ўзроўні» можна ўжо ўвекавечваць і радавацца новым метадам гаспадарання...

Пра ідэальную краіну

Мне пашчасціла пабываць на свяце славянскага пісьменства і культуры, якое праходзіла ў Мінску. Сапраўды незвычайнае відовішча: па Ленінскаму проспекту ішлі спевакі і танцы ў нацыянальных беларускіх касцюмах. Усе прахожыя з любоўю і захапленнем глядзелі на іх і спявалі разам з удзельнікамі свята. У Кітаі таксама часта праводзяцца такія шэсці, калі на вуліцах спыняецца рух, і іх запаланне ўсеагульнага смеху і вяселле.

Але, на жаль, сёння ў кітайскага народа, як і ў савецкага, не заўсёды святочны і радасны настрой. Ёсць шмат цяжасцей, якія азмрочваюць жыццё. Раней у вас не было прынята гаварыць пра іх, робячы выгляд быццам усё добра. Мне тады вельмі хацелася паглядзець на ідэальную краіну.

Усе пяць гадоў пасля заканчэння ўніверсітэта ў Ланчжоу я марыў працягнуць яе за мяжой, у Савецкім Саюзе. І, натуральна, на першую ж прапанову даў станоўчы адказ.

І вось я ў Мінску. Ён здаўся мне не вялікім, але і не

зусім малым горадам. Па тэрыторыі ён крыху меншы за Ланчжоу — мой родны горад, а па колькасці насельніцтва яны прыблізна роўныя. Але на вуліцах на дзіва нешматлюдна. Часта аўтобусы едуць напуста, у парку сядзяць адзіночкі парачкі. У Кітаі, наадварот, так многа людзей, што па вуліцах цяжка рухацца. Да таго ж, у Мінску, калі ты не дзе спяшаешся, можаш карыстацца паслугамі метро, а страціў арыентацыю — прахожыя абавязкова падкажуць.

Тым не менш, на першым часе мне даводзілася надзвычай цяжка. Ніхто не мог прычынуць да беларускай кухні. Тут параўнальна таннае мяса, і людзі ядзяць яго раніцай, днём і вечарам. Садавіны і гародніны ў магазінах амаль няма, калі і знойдзеш, то якасць іх ніжэй усялякай крытыкі. Можна, зразумела, паехаць на рынак, але гэта не заўсёды і не кожнаму па кішэнці.

У маёй краіне ўсё наадварот.

Я доўга вучыў слова «чарга» — у нас гэтага паняцця не існуе. А тут чарга ўсюды:

у магазінах, сталовых, кафэ, буфетах, рэстаранах. Здарэцца, у іх можна адстаяць гадзіну ці дзве, але нічога не купіць. Асабліва гэта непрыемна, калі справа датычыцца ежы. Я не надта люблю гатаваць, таму стараюся паабедваць у сталовай ці кафэ. У сталовай танны, але заўсёды вялікая чарга і нясмачна. У кафэ лепш, але надта дорага і таксама патрэбна чакаць. У нас такога не бывае. Гаспадар рэстарана ці кафэ імкнецца запусціць да сябе паболей народу, і вы можаце выбраць тое, што вам па густу. На жаль, у Мінску няма ніводнага рэстарана з нацыянальнай кітайскай кухняй. Думаю, людзі прыходзілі б сюды з задавальненнем.

За час вучобы ў Мінску ў мяне з'явіліся савецкія сябры, якія часта запрашаюць у тэатры ці кіно. Кіна-тэатры нашы не адрозніваюцца ад вашых, а вось тэатры маюць свае асаблівасці. У Кітаі тэатр — любімае месца людзей сталых. Мяне радуе, што ў Мінску яго наведвае і моладзь, таму што сам люблю музыку, з ахвотай спяваю і іграю на нацыянальных інструментах. Мелодыі Чайкоўскага, Штрауса, Бізэ ў мяне на радзіме можна пачуць толькі ў запісу.

Я разумею, што Мінск хавае ў сабе яшчэ шмат загадкаў, але за той час, які ў мяне застаўся, я паспрабую разгадаць іх, каб павесці на радзіму поўнае ўяўленне аб гэтым цудоўным горадзе.

ЯН ТАБАЙО,
аспірант (КНР).

ЧАС. ЛЕС. ЖЫЦЦЕ

МІХАЙЛА ГРАМЫКА

Студэнтам-філолагам вядома імя Міхайлы Грамыкі як паэта і драматурга, рэпрэсаванага ў 30-я гады, але дзякуючы хрушчоўскай «адлізе» вернуўся ў беларускую літаратуру. Геаграфам гэта імя не гаворыць нічога, між тым М. А. Грамыка выкладаў на кафедры мінералогіі і крышталёграфіі БДУ ў 1923—1927 гадах, працаваў геалагам, пісаў падручнікі па геаграфіі.

У 1905 годзе ён паступіў у Маскоўскі ўніверсітэт на медыцынскі факультэт, а пазней перавёўся на прыродназнаўчае аддзяленне фізіка-матэматычнага факультэта па спецыяльнасці геалогія. Пасля абароны ў 1911 годзе дыпломнай работы «Паходжанне лесу» пад кіраўніцтвам прафесара А. П. Паўлава, прыязджае ў Беларусь, каб працаваць па спецыяльнасці. Але кіраўніцтва Віленскай вучэбнай акругі адмаўляе ў месцы, ведаючы аб яго палітычным мінулым.

З дапамогай знаёмых яму ўдаецца ўладкавацца настаўнікам у Адэсе, дзе ён і працаваў да 1921 года. У гэтыя гады пачалася літаратурная дзейнасць М. А. Грамыкі. Яшчэ будучы студэнтам ён друкаваўся ў маскоўскіх часопісах «Самоабразованіе» і «Пробуждение» на рускай мове. У 1914 годзе з групай настаўнікаў-турыстаў ён выязджае ў Швейцарыю, Германію, Італію. У Швейцарыі Міхайла Аляксандравіч застае звестка аб пачатку сусветнай вайны, і ён піша, напэўна, свой першы верш на беларускай мове «З далёкага тылу», у якім выказвае заклапочанасць з нагоды раз'вязання вайны.

У 1921 годзе па запрашэнню Наркома асветы разам з групай настаўнікаў прыязджае ў Мінск і прызначаецца памочнікам галоўнага інспектара сацыяльнага выхавання. М. А. Грамыка ўспамінае: «Мне было 36. Але і ў маладзейшыя гады я не адчуваў такога ўздыму жыццёвых сіл, працаздольнасці і творчага захаплення, як тады...» Ён пачынае працаваць па двух напрамках: навукова-педагагічным і літаратурным, зрэдку выконваючы адміністрацыйныя даручэнні, якім была, напрыклад, работа ў дырэкцыі Беларускага дзяржаўнага тэатра.

М. А. Грамыка друкуе свае вершы і паэмы ў беларускіх выданнях, але ўсё больш ён становіцца вядомы як драматург. Яго першу належыць шэсць рознапланавых п'ес. Адну з іх — лепшую на думку аўтара, чакаў трагічны лёс. На афішах да п'есы «Скарыйн сын з Полацка», пастаўленай у гонар 400-годдзя друку, стаяла: «Дапускаецца да пастаноўкі толькі адзін раз», што дало магчымасць сябру Міхайлы Аляксандравіча М. В. Азбукіну пажартаваць: «Тваю п'есу будуць ставіць кожныя 400 гадоў». Жарту, магчыма, суджана збыцця. Тэкст п'есы згублены ў гады Вялікай Айчыннай вайны і нягледзячы на ўсе намаганні самога аўтара, яго сяброў, так да гэтага часу і не знойдзены.

У 1921 годзе М. А. Грамыка становіцца старшынёй навукова-тэрміналагічнай камісіі, якая ператворана пазней у Інстытут беларускай культуры — будучую Акадэмію навук БССР.

Выкладаў геалогію і мінералогію ў Белпедтэхнікуме і БДУ, працаваў у сельскагаспадарчым інстытуце. У 1926 годзе дэканат педагагічнага факультэта і праўленне БДУ рэкамендуе М. А. Грамыку на пасаду дацэнта БДУ, але Наркамсвет БССР «з прычыны адсутнасці па штатах 26/27 гадоў пасады дацэнта на кафедры неарганічнай прыроды... лічыць неабходным устрымацца ад зацвярджэння т. Грамыкі на памятную пасаду». У наступным годзе Грамыка пакідае ўніверсітэт і займаецца навукова-даследчай работай у Інбелкульце. У гэтыя гады выходзіць некалькі яго навуковых прац. У 1922 годзе — падручнік «Пачатковая геаграфія», дзе аўтар выдзяляе вучня ад пазнання навакольнай мясцовасці да пазнання ўсяго свету. Падручнік вытрымаў яшчэ тры выданні (1923, 1925, 1928 гг.) і з'яўляецца, улічваючы, што большую частку займаюць пытанні сусветнай геаграфіі, першым падрабязным выданнем на беларускай мове. У 1924 годзе ў серыі «Беларуская навуковая тэрміналогія» выходзіць пяты выпуск «Геалогія, мінералогія, крышталёграфія», складзены М. А. Грамыкам. А ў 1926 годзе выдаецца падручнік «Уводзіны ў навуку аб неарганічнай прыродзе. ч. I. Мінералогія. ч. II. Крышталёграфія». Міхайла Аляксандравіч з'яўляецца таксама аўтарам шэрагу артыкулаў у краязнаўчым часопісе «Наш край», работ па геалогіі Магілёўшчыны і перакладу з рускай мовы навуковых артыкулаў Туткоўскага, Траяноўскага і іншых. Пачынаючы з 1923 года, кожнае лета беларускі геолог выязджаў у экспедыцыі. У 1923 годзе ў экспедыцыі пад кіраўніцтвам прафесара Цярлецкага, а з 1924 рабіў маршрутнае агляды ў розных раёнах Беларусі па заданню акадэміка М. Ф. Біладуха. Акрамя таго, прайшоў раку Проню ў Магілёўскай вобласці ад вытоку ля горада Горкі да ўпадзення яе ў раку Сож, шукаў граніт для Маўзалея У. І. Леніна, а летам 1930 разам з М. В. Азбукіным працаваў у Рэчыцкім раёне і даволі верагодна, што ўжо тады знайшоў бы нафту, але экспедыцыя была перапынена арыштам па справе «нацдэмаў». М. А. Грамыка трапіў на лаўку падсудных і ў 1931 годзе, згодна з пастановай камісіі АГПУ, адміністрацыйна сасланы ў Іванава-Вазнясенск, дзе працуе да 1936 года. Потым пераяджае ў запаларны Кіраўск і працуе выкладчыкам у горнай тэхнікуме. З пачаткам вайны эвакуіраваўся ў Чусавы Пермскай вобласці, а праз год пераяджае ў Іжмэс, дзе працуе да 1948 года выкладчыкам Удмурдскага педінстытута. У 1952 годзе зноў у Кіраўску, у горным тэхнікуме. У 1952 годзе ідзе на пенсію.

15 лістапада 1957 года Міхайла Аляксандравіч Грамыка быў цалкам рэабілітаваны. Апошнія гады жыцця ён праводзіць у падмаскоўных Хімах, дзе пачынае актыўную літаратурную дзейнасць. З-пад яго пера выходзяць новыя творы, некаторыя з якіх, напрыклад, «Старонкі сямейнай хронікі», так і засталіся незакончанымі.

30 чэрвеня 1969 года Міхайла Аляксандравіч Грамыка памёр.

А. БОЛАТАУ.

АЎДЫТОРЫЯ № 7

МАРА ЎВАЧАВІДКІ

«НАМ СКРОНІ ПАКРЫЛА СІВІЗНА»

У пачатку красавіка Дзяржаўны эстрадны ансамбль «Песняры» адзначыў дваццацігоддзе свайго творчага шляху. Наш карэспандэнт сустрэўся з мастацкім кіраўніком калектыву народнымі артыстамі БССР Уладзімірам МУЛЯВІНЫМ.

— Уладзімір Георгіевіч, дваццаць гадоў назад...

— ...З'явілася першая праграма, аднак сама ідэя нарадзілася раней. У той час, вы ведаеце, наш жанр афіцыйна прызнаны не быў, і два гады спатрэбілася на тое, каб «прабіцца». Было вялікае жаданне спяваць. А жаданне супраціўляцца яшчэ большае!

— Супраціўляцца — чаму?

— Шкавалу кансерватыўнай музыкі. Магчыма, таму мы і былі такімі апантанымі.

— Што ўвабралі ў сябе два дзесяцігоддзі эвалюцыі?

— Гастролі, пласцінкі, «Залаты дыск» за прапаганду народнай песні (наш калектыв — адзіны ў Савецкім Саюзе, хто мае яго), зразумела, паездка ў Злучаныя Штаты (ансамбль быў першым афіцыйна прызнаны ТАМ), дзве оперы, музычная праграма на вершы Янкі Купалы, цыкл абрадавых песен, праграмы «Праз усю вайну», «Ва ўвесь голас» (па Маякоўскаму). І цяпер — рок-опера, прысвечаная 500-годдзю беларускага асветніка і гуманіста Францыска Скарыны.

— Уладзімір Георгіевіч, Вы — рускі, са Свядлоўска...

— Дваццаць сем гадоў назад я прыехаў у Беларусь на тэрміновую службу і застаўся тут. Тады і палюбіў беларускую народную песню. Я наогул народнік, гітарыст, ведаю славянскую песню. Але беларускі фальклор стаў для мяне крыніцай творчасці.

— Асабіста для мяне паняцце «беларускае» ўмяшчае ў сябе беларускую мову, народ-

ную песню, гасцінасць і — нявыказаную тугу.

— Вы ведаеце, я — аптыміст. Таму наша юбілейная праграма ідзе ўразрэз з тым, што мы рабілі дваццаць гадоў назад. Цяпер, калі можна спяваць пра бруд, пра смутак-тугу, я не хачу ўскладняць і без таго складанае жыццё.

— Я гавару не пра «гразь», а пра тугу ў «чым» выглядзе. На мой погляд, адметная рыса славянскіх народаў — схільнасць «сумаваць». Хіба не так?

— Сум ёсць, але ўсё ж такі беларускаму народу больш уласціва менавіта лірыка. Добрая, светлая лірыка. Акрамя таго, вы заўважылі, сумныя песні ў беларускім фальклоры напісаны ў мажоры! Гэта наогул характэрна для славянскіх народаў. Успомніце песню «Бродзя, судьбу проклинаю...» — у яе жахлівыя словы, але напісана яна ў мажоры. Лірычная песня з надзеяй. І гэту надзею трэба нам несці.

— Многія гады я марыў ўбачыць «Песняроў» увачавідкі, і вось нядаўна гэтая мара збылася на вашым юбілейным канцэрце ў Мінску...

— Сваё дваццацігоддзе мы пачалі адзначаць у Маскве, а апошняю кропку паставілі тут, у Мінску. Будзем лічыць, што закончылі святкаванне і...

— Пайшлі на другое дваццацігоддзе?

— Калі, зразумела, атрымаецца.

Шкада, хацелася яшчэ пагаварыць з беларускім песняром пра пэўныя беларускія мовы, пра адраджэнне нацыянальных традыцый і хрысціянскай духоўнасці, хацелася шчыра, але часу не заставалася: у тое імгненне, калі я выйшаў на сонечныя мінскія праспекты, «Песняры» ўжо ехалі за шэсцьсот кіламетраў, у Расію.

Сяргей ШАПРАН.

МУЗЫЧНЫ ДАЙДЖЭСТ

Рок-н-рол «сажрэ» сваіх дзяцей?

Прароцтва гэтае спраўдзілася толькі часткова. Праз 30 гадоў пасля таго, як Біл Хейлі, абвясціў рок вакол гадзінік, яго лепшыя сыны жывуць і выдатна працуюць. Пра аднаго з рок-ветэранаў, Карласа Сантану паведамляе «Студенцескі меридиан». Тры гады назад Карлас Сантана прыязджаў у нашу краіну, удзельнічаў у гала-канцэрце Маскоўскага маршу міру.

— Як у мяне нараджаюцца мелодыі, рытмы, тэксты? — перапытаў непараўнальна малады сярод вялікіх гітарыстаў планеты. — Я чую іх у той новай канцэпцыі, якая зараз хвалюе мяне, дае мне

сілы іграць. Я да гэтае пары застаюся «шукальнікам», але больш за ўсё цікавіць мяне канцэпцыя адабрэння і вылячэння — тое, што можа ліквідаваць бар'еры паміж намі, людзьмі. Каб мы, не ведаючы адзін аднаго, маглі ўсміхацца і адчуваць давер...

Ён бачыць сваю ролю ў пасрэдніцтве паміж музычнымі лагерамі і вельмі скептычна ацэньвае развіццё сучаснага музычнага свету.

«ЗВЕЗДЫ»

Новая музычная група назвала сябе «Звёзды».

— Неверагодна смела! — канстатуе часопіс «Смена». — Ці будзе поспех?

У мінулым годзе выйшаў другі альбом «Звёзд» — «Дыскатэка». Група пабывала на гастролі ў Казахстане, Сібіры, на Далёкім Усходзе, у Беларусі і на Украіне. Сённяшні састаў — дзесяць чалавек (шасцёра з іх выходзіць на сцэну). Мастацкае кіраўніцтва ажыццяўляе Канстанцін Цярэньчэў.

Патэнцыял у групы ёсць, такім чынам ёсць і надзея, што «Звёзды» не згаснуць.

«МЕТАЛІЧНАЯ» ПЛАСЦІНКА

У старой групы «Дып Пёрпл», якую музычныя крытыкі ўжо даўно называюць дыназаўрам року, здаецца, з'явілася другое дыханне. У 1987 годзе выйшаў яе альбом «Дом блакітнага святла» (яго выпусціла па ліцэнзіі фірма «Мелодия»). Летась з'явіўся дваіны канцэртны дыск «Ва ўсіх ёсць недахопы», які адразу ж быў заўважаны музычнай крытыкай. На альбоме пераважна прадстаўлены старыя песні групы, такія, як «Дым над вадою», «Дзіўная жанчына», «Дзіця ў часе» і іншыя. Але, відаць, прыхільнікам групы не надакучыла «класіка». Ды і атмасфера на кожным новым канцэрце «Дып Пёрпл» свая, асабліва, не такая, як на папярэднім, а гэта заўсёды цікава. Тым больш нельга параўноўваць канцэртны альбом са студыйным. Можна, таму тонкія знаўцы року зноў і зноў купляюць чарговыя канцэртныя работы групы, нават маючы ў сваёй фанатэцы ўсе яе студыйныя альбомы.

Часопіс «КРЫНІЦА».

ДЫСАНАНС

Мы дэ-гра-дзі-ру-е-м!!!

Магчыма, я кансерватар. А тыя маладзенькія дзяўчаты, у якіх вочы блішчаць, як у наркамана, пад час гучання дзіцячага слоўнага лепету і прымітыўнай музыкі «Ласкавога мая», самыя што ні на ёсць сапраўдныя рэвалюцыянеркі.

Паэтычны, лёгкі, прыгожы, стрыманы, сумны, вясёлы — гэта я пра тэксты старых песень. Гэта было апавяданне, якое запаміналася. У ім быў сэнс. Цяпер жа на нас выліваюць нізкапробную баланду нахлестал «Человек над телом трупы».

Усе мы памятаем «Машину времени» ў пачатку дзейнасці. Зараз гэта бліскучая вокладка для нясмачнай цукеркі. Дзе вастрэня, праблемнасць, неардынарнасць? Карыстаючыся шар-

мам «пад масы», група «нашаствае» альбом за альбамам.

А што мы, слухачы? Спім, пакуль ногі танчаць пад моднымі шлягерамі. Тым часам душа застывае, як цэмент.

А. ВЕРХАВЫ,
28 гадоў.

РОК-ФАЛЬКЛОР

Не спрачайцеся! Для моладзі — сапраўды так. Таму рок-выканаўцы вам не песняры «кветачка-каханьнік». Яны закліканы спяваць сатыру, актуальнае і «выкрывальнае», спяваць пра праблемы, існуючыя ў рэальным жыцці. Я ўпэўнена, што ў роке-ро выдатна гэта атрымліваецца. Дзе да іх А. Пугачова ці В. Лявончэву, якія выконваюць

сладкаватыя мелодыі і тэксты! ІРЫНА К., першакурсніца.

РАЗБЯРЭМСЯ...

Не трэба рабіць музыку агульнай, як адну вялікую сукенку для розных па росту людзей. Нацягнулі — і ніякіх праблем для краўчых! Ніколі і ні ў кога гэта не атрымаецца! Метад забароны тут не дапаможа. Калі групу «скінуць» са сцэны, з'явіцца шэраг падобных на яе. Не заглушайце нашу музыку! Дайце разабрацца і зрабіць выбар. У нас у саміх, гэта атрымаецца.

Дзмітрый СТАТКЕВІЧ,
школьнік.

БЕЛАРУСКИ УНИВЕРСИТЕТ

Цана 2 кап.
Мінская паліграфічная фабрыка
«Чырвоная зорка» МВПУ
імя Я. Коласа.

21 чэрвеня
Зак. 2019.

Т. 500 экз.

220080, Мінск-80, УНІВЕРСІ-
ТЭЦКІ ГАРАДОК, ВУЛ. БАБ-
РУЙСКАЯ, 9, ПАВЕРХ 4,
ПАКОІ 74-75.
ТЭЛЕФОН 20-68-27.

Рэдактар
М. Г. ЗАГОРСКАЯ.